

השקר והרמאות כיסוד האנטישמיות וכהמשך הגלות

ויגש תשפ"ה שלום רב

כאשר נתבשר יעקב ע"י השבטים שיוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות, וכמו שבקשו יוסף ושלח לו עגלות להוריד את כל משפחתו, וצ"ל בפשטות שיעקב החליט לירד למצרים ולא לבקש את יוסף לבוא אליו לארץ ישראל, כי לכאורה ל"ל ליעקב לעזוב את א"י, הלא זה ארצו וארץ אבותיו, אבל כנראה שמחמת הרעב הוכרח לעשות כן, וכן מפורש בדברי יוסף וכלכלתי אותך שם כי עוד חמש שנים רעב, וגם אולי הבין מן הסתם שיוסף לא יכול לצאת ממצרים מחמת היותו שם מלך, אבל עכ"פ כך החליט לפי הבנתו, ובדרך למצרים הוא עוצר בבאר שבע, שהרי הוא הולך דרומה מחברון לבאר שבע למצרים, אבל שם הוא מחליט להביא קרבנות להקב"ה [שהיה שם כבר מזבח שבנה יצחק], וברמב"ן הסביר שזה היה מקום תפלה של האבות עוד מימי אברהם, ולכן עצר יעקב בב"ש קודם שיעשה החלטת גורלית כזו להעביר את כל משפחתו מא"י למצרים, זה לא החלטת פשוטה, ובודאי הוא קיווה שע"י הקרבנות יתראה אליו הקב"ה ויגיד לו אם הוא עושה את הדבר הנכון, שהרי אינו יכול לדבר עם הקב"ה אא"כ הקב"ה מתראה אליו, ואכן כן היה שהתראה אליו הקב"ה ועודד אותו ואמר לו שלא ירא מלרדת מצרימה, והוא בודאי יעלה אותו בחזרה לא"י.

והנה בפסוק נאמר שזבח זבחים לאלקי אביו יצחק, ותמהו כל המפרשים מדוע כתוב אלקי אביו יצחק, ורש"י פירש שחייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם, והקושי מזה מבואר, וכבר דחה הרמב"ן, שהראוי לומר לאלקי אבותיו בלי שייחד אדם, או היה יכול לומר שניהם כמו שעשה בעבר, ובהכרח צ"ל שבדוקא הזכיר את יצחק לאפוקי אברהם, וזה דבר פלא. ועיין ברמב"ן שפירש הדבר לפי סוד שמבואר בכ"ר, כי כאשר בא יעקב לרדת מצרים ראה כי הגלות יתחיל בו ובזרעו, ופחד ממנו, וזבח זבחים רבים לפחד אביו יצחק שלא תהא מדת הדין מתוחה כנגדו, ועשה זה בבאר שבע שהוא מקום תפלה לאבותיו, ואח"כ ממשיך הרמב"ן בדברי קבלה וסוד, אבל לא ביאר כלל מה כוונתו שלא תהא מדת הדין מתוחה כנגדו שמכיון שראה את הגלות שיתחיל בו ובזרעו לכן הוא פחד ולכן הקריב קרבנות לפחד אביו יצחק. [ואולי משום שיצחק לא יצא מא"י, אבל זה לא מובן כלל].

אבל חזינון מהמלים הספורות שברמב"ן שאף שלפי פשוטו חשש יעקב מלרדת מצרים משום שלא רצה להקבר שם ורצה להקבר במערת המכפלה ביחד עם אבותיו כמבואר בפרשת ויחי, ואכן הבטיחו הקב"ה ואנכי אעלך גם עלה ופירש"י הבטיחו להיות נקבר בארץ, וכ"פ ראב"ע ורשב"ם, אבל האמת היא שעיקר חשש יעקב לא היה רק על עצמו ועל מקום קבורתו, אבל חשש מאד מה יקרה בעתיד עם בניו, שהרי במצרים הם יכולים להתערב עם עמי הארץ ולהיות כמצריים כמו שאכן קרה שירדו למ"ט שערי טומאה וכמעט לא יצאו לולא זה שהקב"ה עקם משם ברגע האחרון גוי מקרב גוי, ובודאי זה נכלל בהבטחה האלקית שבסופו של דבר הגוי גדול שיהיה שם יצאו ויזכו לקבל את התורה בהר סיני ולהעמיד את בניו, שזה התכלית של כל היציאה, ויעקב חשש מהעתיד שמא יטמע זרעו בגלות ויתערב בגויים עד שלא יוכלו לצאת, ומזה הוא פחד בבאר שבע כמבואר

בדברי הרמב"ן. וכן יוצא לנו מפירושו של הספורנו שעיקר ההבטחה שאמר לו אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם כי אמנם אם יהיו בניך יושבים פה היו מתחתנים בכנענים ומתערבים עמם, אבל במצרים לא יקרה זה, כי לא יוכלו המצרים לאכול את העברים לחם כאמרם ז"ל ויהי שם לגוי מלמד שהיו מצויינים שם, ומבואר שע"ז היתה דאגת יעקב וע"ז הוצרך הקב"ה להפיס דעתו, שאדרבה אולי יותר טוב להם בחו"ל ששם הם מחוץ למחנה, משא"כ בא"י הם יכולים להתערב עם הכנעני, וא"כ אדרבה זה יותר טוב. וע"ע באמת ליעקב שהסביר את עיקר חששו של יעקב שלא יטמע זרעו במצרים באריכות, והסביר שלכן לקח יעקב ארזים מבאר שבע לבנין המשכן, בכדי שיוכל להראות לבניו שישארו במצרים שעתידי הקב"ה לגואלם ולכנות המשכן במדבר, ועי"ש.

ולפ"ז יש אולי להבין את ענין אלקי אביו יצחק שנזכר כאן [וכן העיר אחד מבני שיחיו], והיינו בהקדם כל אורך דברינו במשך כל ספר בראשית בהבנת ההבדל שבין עבודת אברהם ובין עבודת יצחק, וכמו שהסברנו שהיו להם שתי בקשות שונות ותפקידים שונים, שבעוד שאברהם ביקש דוקא בנים צדיקים וכוכבים ואחרת הוא לא רוצה שיהיו חלק ממשפחתו, ואילו יצחק לא ביקש לזה ואדרבה לפי דעתו עשו הוא ג"כ זרעו וגם הוא יש לו חלק בעבודת ד' באיזה אופן וכפי שרצה יצחק ליתן לו את הברכות, אלא כאמור רבקה חלקה עליו והכריחה את יעקב שלא לשמוע לדעת יצחק ולגנוב את הברכות מעשו, והסברנו באריכות גדולה, שאף שיעקב שמע לרבקה בפעם ההיא, אולי מתוך אונס, אבל באמת הוא התחרט לגמרי שעשה כן נגד דעת יצחק, וכבר הסברנו שקיבל עליו חיים קשים של תשובה ויסורים לכפר על מעשה שעשה כנגד דעת אביו, וכל ימיו סבל מזה, וזה נכון אף שלגבי בנין בית יעקב ובית ישראל הוא הסכים בדוקא עם שיטת אברהם שבני ישראל צריכים להיות כוכבים וזה ענין מטתו שלמה, ולכן היו כל בני יעקב שנים עשר שכולם היו שלמים וכולם היו אחד עם הקב"ה, אבל עכשיו שראה יעקב ברוח קדשו שכל המשפחה הולכת למצרים והם עתידים להשאר שם הרבה זמן, ובניו יהיו גוי גדול שם, והתחיל לדאוג מה יהיה עם בניו אחריהם במשך כל הדורות, שהרי בסופו של הדור הזה ימות ויקם דור חדש אשר לא ידע את יוסף, וזה היה חששו הגדול של יעקב מה יהיה עם הדור הבא, עכשיו הוא הבין כבהירות את כל מהלכו של יצחק ומדוע גם הוא נחשב בין האבות, כי אף שבודאי שאנו צריכים יהודים כמו כוכבים, אבל זה לא תמיד יהיה כך, במשך ההיסטוריה שלנו ירדנו הרבה פעמים למצב של עפר הארץ, וממילא רק עכשיו הבין ביתר בהירות את העוולה שעשה בזה שדחה את שיטת יצחק, כלומר עכשיו הוא מתחיל להבין היטב מה ראה יצחק לעתיד עד שלא רצה יצחק לדחות את עשו לגמרי, ואף שעשו נקרא ישראל מומר בגמ' קידושין, אבל ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, וזה בודאי היתה כוונתו של יצחק נמי [ורק נחלקו בחלק הבנין של העם, שבזה דעת יעקב כדעת אברהם שבבנין צריך להיות מטתו שלמה], אבל לאחר שנגמר הבנין הרי כלל ישראל יפלו ממדרגת כוכבים תיכף ומיד, ומיד כאשר התחיל הדור הבא, הרי בני ישראל פרו וישרצו, הם התחילו להתערב עם מצרים וללמוד

ממעשיהם, אבל הקב"ה לא זנחן, ולא שכחן, אלא ירד לתוך הטומאה להצילו מיד מצרים, וכל זה מחמת ההשקפה של יצחק שגם זה חלק של כלל ישראל, וממילא הרגיש ביתר שאת את העוולה הגדולה שעשה, וחשש ממדת הדין שתהיה מתוחה כנגדו משום נטילת הברכות, ולכן זבח זבחים לאלקי אביו יצחק, דוקא, וזה פחד אביו יצחק שהיה ליעקב כל חייו, אבל בפרט כאן על סף ההגירה למצרים.

והנה אחד מהדברים שלמדנו במשך הזמן הוא שיעקב התחרט על מעשה הברכות וקיבל עליו יסורים וכפרה משום שראה שמחמת זה נגרם כל המחלוקת והשנאה של עשו, וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו, ואמרנו שעד היום הזה, הכתם הזה והתדמית הזו של היהודי שהוא רמאי, שהוא גנב שמוצץ את דמו של הנכרי, עדיין נחשב כאמת לאמתו אצל הגוי האדוק, וזה מצדיק את השחישות וההריגות, אם אנחנו לא נהרוג אותם הם יהרגו אותנו, הם ישלטו בעולם, הם רמאים ונוכלים ואי אפשר להאמין בהם, וכל זה הוא תוצאה ממעשה נטילת הברכות שעשה יעקב לפי ציווי אמו.

והנה שמעתי כמה מקשים עלי בשני נקודות עיקריות, (א) מי יימר שהאנטישמיות היא תוצאה ממעשה הברכות, כלומר שאף שמפורש בתורה וישטום עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו, וגם הלא מפורש בחז"ל בשם רשב"י [רש"י בפרשת וישלח] שהלכה שעשו שונא את יעקב, וזה פשוט שזה תוצאה ממעשה הברכות, אבל מהיכן חזינן שזה נשאר בעיה לעתיד ששנאת הגוי אלינו בנויה על זה, והלא אדרבה מזה שהגמ' אומרת שהר סיני נקרא כן משום שמשם ירדה שנאה לישראל, הרי שיש סיבה אחרת, שהם מקנאים בנו על הקשר שלנו עם הקב"ה, וזה לא שייך לנטילת הברכות בכלל, ואדרבה כנראה שכחו מזה, וגם ראה שהרי רש"י אומר בפרשת וישלח שיעקב התאבק עם השר של עשו, ופירש"י שביקש ממנו להודות על הברכות שעשו מערער עליהן, ובהמשך הודה לו המלאך ע"ז, הרי שכל הסיפור כאילו נשכח ונגזר, וא"כ איך אפשר לומר שזה שורש האנטישמיות.

וגם הרבה תמהו לשמוע שיסוד האנטישמיות הוא לכאורה אשמתה של רבקה, שאילולא מה שעשתה רבקה היינו חוסכים את כל הצרות של אלפי שנות שחיטת היהודים, ולולא דברינו רגילים להבין שרבקה עשתה מעשה נורא וצודק עד מאד, שהרי רק בגלל מעשיה הנועזים זכו כלל ישראל לברכות יצחק, כך כרגיל לומדים את הפרשה הזו בגיל צעיר, וא"כ איך אפשר להכריע נגד רבקה בזה. והנה אני רוצה להבהיר שבדאי אי אפשר לנו להכריע בזה ולומר שרבקה עשתה דבר לא נכון, דהכי נוכל להכניס ראשנו בין ההרים הגבוהים ולומר שזה צדק וזה לא צדק, ואדרבה אפשר שכך רצתה ההשגחה שכל הברכות יבואו ליעקב, וגם אפשר שרצתה ההשגחה שהברכות יבוא ליעקב בדרך ערמה, וגם אפשר שרצתה ההשגחה שעשו יהיה שונא ליעקב וע"ז יתקיים והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך, וזה גופא תפקיד עשו שהוא יהיה השומר והשוטר שיעקב לא ירד מהדרך הנכונה, כל זה יכול להיות שזה תכנית ההשגחה, ומן הסתם כן הוא שהרי כן היה, וגם לפ"ז אפשר שלפי דעת התורה זה בכלל לא נחשב לשקר ולמרמה, ותרגום של במרמה הוא בחכמתא, וגם הרי עשו מכר את הבכורה ליעקב וא"כ אפשר שהברכות שייכות ליעקב, ועוד הרבה נאמר בזה, וכבר האריך

לכאר באמת ליעקב מדוע זה לא נחשב כשקר מצדה של רבקה ומצד השקפת התורה.

אבל עיקר דברינו לא שייך לזה כלל, אלא עיקר דברינו הוא שיצחק ידע היטב מה שהוא עושה והיתה לו תכנית מפורטת מה צריכים לעשות, וגם שמחמת זה יעקב לא רצה לעשות מה שציותהו אמו, משום שמדתו תתן אמת ליעקב ועכשיו הוא מוכרח לשקר ולרמות וזה כנגד מהותו, וגם זה נגד ציווי מפורש של אביו יצחק ולפי ההלכה הוא חייב לציית לאביו ולא לאמו, ומכיון שכך זה נראה בעיני יעקב, והוא מיד התחרט ע"ז, לכן קיבל על עמו חיים של הנהגה במדת הדין והיינו שלא לקבל מהקב"ה שום דבר שלא מגיע לו כשכר, ולכן הוא מחזיר את הברכות לעשו ע"י הדורון והמלחמה, ומכיון שעשו מחל לו ע"ז, ממילא הרגיש שמהים ההוא והלאה שוב אינו גזלן, אבל עכ"פ השנאה התהומית והמראית עין שהיהודי גונב מהגוי את מה ששייך לו, תדמית זו נשארה בידי הגויים והם ממשיכים ומעמיקים את השנאה נגד ישראל בכל הדורות, ולפי מה שנראה להם זה עדיין נשאר בגדר גניבה וגזילה.

ואין זה סתירה או קושיא כלל מהא שסיני נקרא כן משום שמשם ירדה שנאה לישראל, דודאי אפשר כמו שארז"ל שהשנאה נובעת ממה שהיה בהר סיני ויסודה היא בקנאה וכו', אבל השנאה מקלקלת את השורה, כלומר מכיון שירדה שנאה לעולם א"כ פשוט שהם לא יאמרו שהשנאה תלויה בקנאה, אלא הם יחפשו כל טצדקי שבעולם להסביר מדוע אנחנו ראויים לשנאה, מדוע זה נכון להרוג כל יהודי ומדוע זה מצוה, כלומר הם עצמם צריכים להסביר את זה להמון העם הנבער מדוע יש להרוג את היהודי, ולכן בבתי תפילתם הם מצביעים על העובדה ההסטורית מדוע היהודים ראויים לשנאה, מדוע יש לצאת החוצה ולעשות פרוגרם, וזה מה שייסד שייקספיר במחזה שיילוק pound of flesh, נמצא ששורש השנאה הוא לאו דוקא ממעשה הברכות, אבל טעם ההריגה והפרוגרם הוא הרמאות של הישראלי, ומגיע להם כל מה שהם מקבלים, ואין בזה סתירה.

ועכ"פ נמצא לפ"ז שמכיון שהגוי האנטישמי מסתכל על היהודי כרמאי וכגנב antisemitic tropes - Jew him down, כלומר זה הבנתו של עשו במהותו של יעקב שהוא גנב ורמאי, ואף שלפי דעת התורה זה לאו דוקא שזה טענה נכונה, ויכול להיות שזה סתם עלילת דם ובלבול משום השנאה שמקלקלת את השורה, אבל עשו באמת מאמין שזה הוא המציאות, שלפי הבנתו יעקב לא ראוי לשום דבר שהרי כל מה שיש לו זה ברמאות ובגניבה, ולפ"ז מבואר שאם אנו רוצים להמעיט את השנאה, עיקר העבודה צריכה להיות לעקור את התדמית הזו, שכל זמן שהגוי רואה את היהודי כאילו הוא לא אמין ולא איש תם, ממילא הוא מייחס אותו לרמאות המקורית וממילא הוא מצדיק את עצמו, אבל כאשר היהודי מתנהג באופן שהוא באמת, שהוא מראה את עצמו שהוא איש תם ולא מרמה, אז הוא מתקן את התדמית, אז הוא מסיר את הלזות של הגוי מהישראל, ואז נפחת במקצת השנאה שעכ"פ יתנו לנו להשרד.

והדברים מפורשים בדברי הנביאים, דהנה הושע פרק י"ב מדבר לגבי נבואת הושע בתקופת בית ראשון, קודם גלות עשרת השבטים, ושם מדבר הרבה על הקטטה שבין יעקב לעשו, ורש"י בפרשת וישלח [לב-כט] מציין לדברי הושע אלו שאומר לו בין הדברים וישר אל מלאך ויכל בכה ויתחנן לו וגו',

עשה כי הם אנשי אמת ותורת אמת בפייהם, אבל אם יתנהגו עם הגוים ברמאות יאמרו ראו מה עשה הקב"ה דבחר לחלקו רמאים וגנבים.

דברים אלו נכתבו ע"י הסמ"ג בערך לפני 750 שנה, שכבר אז התלונן על אריכות הגלות שהוא יותר מדאי, שגלות בית ראשון היה שבעים שנה, ובזמן שהוא חי, זה כבר אלף שנה, והוא קורא את זה יותר מדאי, והוא מחפש לדעת את הסיבה לאריכות הגלות, והוא לא מביא את הפרק הנ"ל בהושע, אבל מדעת תורה של עצמו הוא מביא את הענין שבהכרח זה התנהגות של מרמה ושקר וכזב שהיה נפוץ גם בימיו, ועד שיאחזו ישראל בחותמו של אמת אז אי אפשר לגואלם כי יאמרו הגוים שבחר לנחלתו גנבים ורמאים.

אבל לפי"ד יש להטעים עוד בדעתו, כי הסמ"ג רק כותב שכן הוא מסברא שא"א לגואלם שהרי יאמרו הגוים שבחר לנחלתו גנבים ורמאים, אבל לפי"ד י"ל עוד יותר, שמכיון שכך הצטייר היהודי בעיני הגוי לאורך כל הגלות, ושורש הגלות התחיל ברמאות, ומזה התפתח התדמית שכל היהודים רמאים וגנבים, א"כ פשוט שהגאולה אינה יכול לבוא כל זמן שחטא זה לא תוקן, שהרי זה מהלך השנאה של עשו בכל הדורות, וזה נשאר בתדמיתו של עשו בכל השנים שעשו טוען שיעקב הוא רמאי וגנב, ולכן המאבק הזה עם שרו של עשו ועשו עצמו נמשך עד עלות השחר, כי הגאולה אינה יכולה לבוא עד שעשו עצמו מודה שבני יעקב הם אנשי אמת וראויין הם לקבל הברכות, ולכן אנחנו עדיין בגלות אדום, והאנטישמיות עדיין בתוקפה, כי הגוים עדיין מסתכלים על היהודים כגנבים, וממילא א"א לגאולה שתבא.

וידוע מש"כ בספר באר הגולה על שו"ע חו"מ סי' שמ"ח [הסבא של הגר"א] שכותב בהלכות טעות עכו"ם שאף שמן הדין אולי יש מקום להתיר טעות עכו"ם כל שלא יודע לגוי שאז אסור משום חילול השם, אבל הוא אומר שהוא הכיר הרבה אנשים שנתעשרו מטעויות של הגוי אבל בסופו של דבר כל הכסף ירד לטמיון ולא הצליחו בזה, כי זה דבר מסוכן מאד, זה שורש האנטישמיות וזה מגביר את השנאה.

וכמה מכאיב זה מה שאנו רואים בימינו במקומות שלנו שישנם יהודים שקוראים לעצמן חרדים, ומתפללים בבהכ"צ ולומדים תורה, ולמדו בכלל הרבה שנים, אבל היום הם מוצאים את עצמם בבית סוהר למשך שנים, ואין הכוונה בעלילות דם ובדברים זוטרים, אלא בגניבה ממש לא רק מהממשלה אלא מיהודים חרדים חבירים שלהם, והרי כבר הזהיר הסמ"ג שהגאולה לא יכולה לבוא עד שזה יתוקן!

ועכ"פ כבר ביארנו שיעקב הרגיש שהברכות גנובות מעשו ולכן רצה להחזירם לו, ומתחלה עשה כן ע"י הדורון כפי שביארנו בעבר, אבל נראה שלא הסתפק בזה, דהנה מצינו פעמיים בדברי רש"י, פעם אחת בפרשת ויחי [ג-ה] בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען שמה תקברני, שתיבת כריתי כפשוטה הוא מלשון חפירה וזה תמוה שהרי יעקב לא חפר במערת המכפלה, ופירש"י בשם המדרש שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה אותו כרי ואמר לעשו טול זה בשביל חלקך במערה, והיינו משום שלשיטת יצחק הרי עשו היה בנו, וממילא הוא יורש חצי חלקו במערת המכפלה ולכן קנה את זה יעקב ממנו, ועכשיו לקח יעקב מעשו שלשה דברים, הבכורה, הברכה,

אבל המעיין בפנים הפרק שם יראה שעיקר המוסר והתוכחה שהושע מוכיח את ה' השבטים הוא בנידון זה שהם לא ישרים אלא רמאים, וכך הוא אומר עליהם... סבבני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל... כל היום כזב ושד ירבה... כנען [שהוא כינוי לאפרים] בידו מאזני מרמה לעשק אהב... וע"ז מסיים הפסוק: עוד אושיבך באהלים כימי מועד, ופירש"י עוד אושיבך באהלים – אכרית מאתך סוחרי מרמה, ואושיבך באהלים אעמיד מתוכך תלמידים עוסקים בתורה, כימי מועד, כימי מועד הראשון שהיה יעקב איש תם ישב אהלים, עכ"ל. ומבואר מזה, שהגלות [ושם מיירי בגלות אפרים של עשרת השבטים, אבל מזה לומדים לכל הגליות] נגמרת כאשר יחזרו ישראל להתנהג בישרות ובנקיון כפים, צריכים להכרית את הרמאים, וזה יעשה הקב"ה בסוף הזמן, כאשר יגיע זמן הגאולה, אז יכרית את סוחרי מרמה ואז יהיה כימי מועד הראשון שהיה יעקב איש תם יושב אהלים. אבל עד שיגיע הזמן ההוא עשו תמיד יזכור את מה שקרה לו על ידי יעקב, וזה יהיה ככה עד עלות השחר. וכ"ז ברור בדברי הנביאים. וכן הוא בדברי חז"ל להדיא גבי עשו –

וכמבואר בפ"ק דע"ז דף י"א ב' [ע"פ רש"י] שאחת לשבעים שנה מתאספים גדולי רומי ומביאין אדם שלם [עשו] ומרכיבין אותו על אדם חגר [יעקב צולע על ירכו, כלומר עדיין עשו שולט על יעקב], ומלבישין אותו בבגדי אדה"ר [בגדי חמודות של עשו] ומניחין בראשו קרקפילו של רבי ישמעאל [עור הפנים שהפשיט הקיסר מפניו של ר"י, שרש"י אומר שבימיו זה היה עדיין מונח בגנזי רומי] ואז הכריזו "אחונא דמרא זיפנא" [אחיו של אדוננו עשו זיפן הוא יעקב שרימה לעשו וחשב ליטול ברכה להיות גביר לאחיו כו'] מאי אהני לרמאה ברמאותיה ולזיפנא בזיפנותיה [ליעקב שרימה את עשו ולקח את ברכתו] וכו', הרי לנו שהרומאים הארורים, אלו שהחריבו את ביתנו והגלנו לבין האומות, אלו שהרגו את עשרת הרוגי מלכות ושחטו מאות אלפי יהודים, כאשר הם חוגגים את נצחונם על יהודה, הם מסבירים את זה ומתהללים בזה שכל זה מגיע ליהודים שהם רמאים וגנבים וזיפנים, והם מצביעים למעשה נטילת הברכות שעשה יעקב לעשו כשוד וגניבה הכי גדולה שאירע אי זה פעם, הם לא שכחו כלום מהמעשה הזה, וכל זה מצדיק את השנאה שלהם ליהודים, והרי זה אירוע היסטורי ברור, שאירע א' לשבעים שנה, ואנו שומעים להדיא מה היא תדמית היהודי בעיני הגוי.

הרי לנו מדברי הנביאים שעבירות הרמאות והשקר הם שהביאו את החורבן בימי בית ראשון לעשרת השבטים, ורק כאשר יחזור המצב לימי יעקב איש תם יושב אהלים ישתנה המצב, ומדברי חז"ל הנ"ל שהבאנו אנו מבינים שכך הצטייר ביניהם היהודי בימי בית שני ולאחריו וזה התחיל עוד ממעשה יעקב ועשו, וכמדומני שלפ"ז נבין את הדברים הידועים שכתב הסמ"ג [בשנת 1250 – בערך אלף ומאה שנה לאחר חורבן בית שני] בהלכות השבת אבידה וז"ל כבר דרשתי לגלות ירושלים אשר בספרד ולשאר גליות אדום כי עתה שהארץ הגלות יותר מדי יש לישראל להבדיל מהבלי העולם ולאחזו בחותמו של הקב"ה שהוא אמת ושלא לשקר לא לישראל ולא לגוים ולא להטעותם בשום ענין, ולקדש עצמם אף במותר להם, שנאמר שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו זו ולא ימצא בפייהם לשון תרמית, וכשיבוא הקב"ה להושיעם יאמרו הגוים בדין

והקבורה, והנה רש"י כבר כתב בפרשת ויגש נמי [מו-ו] ויקחו את מקניהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען, ודקדק רש"י דמה שרכשו כפדן ארם נתן לעשו בשביל חלקו במערת המכפלה אמר נכסי חו"ל אינן כדאי לי, וזהו אשר כריתי לי העמיד לו צבורין של זהב וכסף כמין כרי, וא"ל טול את אלו, ועיי"ש. והנה צ"ע במש"כ נכסי חו"ל אינן כדאי לי, הלא מסוף דברי רש"י בשני המקומות מבואר שנתן את הכסף בשביל חלק עשו במערת המכפלה, ומה זה שייך לנכסי חו"ל או נכסי א"י.

ולכן נ"ל שבאמת מעיקר הדין לא חשש יעקב לשלם לעשו בתור יורש שהרי לשיטת אברהם ויעקב עשו לא נחשב לזרע של המשפחה ולכן אינו נחשב כיוורש, אבל עיקר חשבוננו היה כנ"ל שלא רצה ליהנות מנכסי פדן ארם לשיטתו שזה גזל מעשו, שהרי גזל את הברכות ממנו, ורק לאחר שהתאבק עם שרו של עשו והכריח אותו להודות על הברכות שעשו היה מערער עליהן, ובאמת גם עשו אמר לו לאחר המפגש אחי יהי לך אשר לך, ממילא כל מה שהרויח בארץ ישראל זה כבר שלו, שהרי עשו הודה לו על הברכות, וזה נכסי א"י לאפוקי נכסי חו"ל, ולכן נטל את כל הכסף הזה ונתנו לעשו כאילו הוא יורש ומגיע לו חצי הקבר, אבל העיקר היה שלא רצה ליהנות מכסף הברכה עד שהודה לו עשו, וא"כ א"ש מה שתמהו עלי שהרי עשו הודה לו על הברכות, שזה אמנם אמת ולכן מהיום והלאה מותר לו ליהנות מברכת יצחק בגשמיות נמי, אבל מה שלקח בגניבה, נשאר בגניבה, ולכן החזיר את כל זה לעשו, ועכ"פ כפי שנת"ל, התדמית של יעקב שהוא נחשב כגנב ורמאי, אף שבודאי החזיר את הכל לעשו ועשו ומלאכו הודו לו, אבל זה לא שייך לתדמית והנזק שנעשה וזה נשאר לעולם.

וכמדומני שעיי"ז נבין מה שכבר דברו בזה כל המפרשים שאף שנשתנה שמו של יעקב לישראל, מקודם ע"י

המלאך ואח"כ ע"י השי"ת בעצמו, אבל למעשה אנו רואים ששמו של יעקב נשאר שמו העיקרי אצל כל העולם, וכמעט לא מצינו ששמו הוא ישראל, ויש בזה הרבה אופנים, אבל לדברינו ביאור הדבר הוא לפי שפירש"י בפרשת וישלח [לב-כט] לא יעקב יקרא עוד שמך לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה וברמיה כי אם כשררה ובגלוי פנים, ואח"כ [לה-ו] ויאמר לו אלקים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ופירש"י יעקב לשון אדם הבא במארב ועקבה אלא לשון שר ונגיד, הרי שלדעת רש"י החילוק בין השמות הוא שיעקב קאי על העקבה והמרמה של יעקב, ופשוט שמקורו של רש"י לזה הוא פסוק מפורש בפרשת תולדות [כז-לו] ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי, ופירש"י שמא לכך נקרא שמו יעקב ע"ש סופו שהוא עתיד לעקבני, ובספורנו שם דשמא קגרים, והיינו שאף שמתחלה נקרא יעקב ע"ש שידו אוחות בעקב עשו, אבל עכשיו שהרגיש עשו את עצמו מרומה מיעקב א"כ בתדמיתו של עשו יעקב הוא ע"ש הרמאות, וזה נהיה מהותו של יעקב בעיני עשו, ולכן אף שלאחר שהודה עשו על הברכות שינה המלאך את שמו לישראל ששוב לא יחשב כאילו הוא בעקבה ובמרמה, והואיל שינוי השם בשביל כלל ישראל, שאנו נקראים בני ישראל או כלל ישראל או כנסת ישראל ע"ש ישראל אבינו, אבל בעיני עשו וצאצאיו נשאר השם יעקב שמרמז על העקבות והמרמה, ולכן לפי מהלך מחשבתם האנטישמיות היא מוצדקת [וזה בדיוק כמו שהוא היום, שכל מי שהוא אנטישמי סובר באמת שמה שאירע באוקטבר 7 הוא מוצדק וישר והגון, והיינו שמכיון שלפי שיטתם הציונים גנבו את האדמה מהם, ממילא הם ממשיכים לגנוב ממנו, וכמו שעשה יעקב כן עושים צאצאיו, וממילא ההריגה והמלחמה בכל אופן שהוא, מותרת ומוצדקת], ולכן נשאר השם יעקב כמו שהוא.